

KOTUN VIKTOR

Foglaltház makettek a képzőművészetben

„Ennek a műfajnak definíciója szerint másnak kell mondania magát, mint ami – mindenki által tudottan.”

JIMI HENDRIX

Autonómiáról beszélni igencsak ellentmondásos dolog, sőt a kulturális diskurzusok keretei között talán súlytalan és felelőtlen dolog is. A következő fotó-dokumentációval nem is másnak akarom beállítani a bemutatott képzőművészeti foglaltház-makettezés hagyományt, mint ami valójában volt: teszem azt nem akarom autonómként kezelni azt, ami intézményi keretek között létezik, illetve *intézményi keretektől függ* (akármilyen) szinten.

Kaszás Tamás és Loránt Anikó 2003-ban a Stúdió Galériában¹ (ma: Labor) bemutatott *Gyermek-foglaltház makettje* volt az első foglaltház-makett, ami egyszerre volt installáció, environment és az azt belakó programok, tevékenységek színtere. Több házfoglalással kapcsolatos beszélgetést szerveztek, teázást, más kulturális tevékenységek, programok szervezői találkozót itt tartották, illetve az egyik művész be is költözött a kiállítás egy hónapjára a galériába.

A Centrum Csoport aktivistái szerették azt emlegetni, hogy az ezen a kiállításon szervezett házfoglalás-beszélgetés volt az a helyzet, ahol a csoport későbbi tagjai találkoztak egymással és később megvalósuló terveik elkezdtek megfogalmazódni bennük. Ha ezt feltételelesen elfogadjuk fő inspirációnak, akkor egy a foglaltházzal, mint esztétikai struktúrával foglalkozó kiállítást kell forrásként megjelölnünk, ezen nincs is mit csodálkozni, aláhúzza a Centrum Csoport tevékenységének szubkulturális, esztétikai indítékait.

A Gyermek-foglaltház makettet követte szinte rögtön a Dinamó Galéria² (mostani Reaktor³) nyitőeseménye (még mindig 2003-ban vagyunk), a *Gerilla Propaganda Non-stop Workshop*.⁴ Horváth Balázsnak, a hónapos program főszervezőjének, aki Kaszásékkal szorosabban-lazábban együtt dolgozott, hosszú távú célja az volt, hogy létrejöjjön Budapesten egy „ugráló foglaltház”, egy olyan ún. közösségi tér, ami minden hónapban térképészetileg máshol létezik, ami minden hónapban tér-

¹ <http://studio.c3.hu>. Utolsó belépés a weboldalakra: 2008. október 23.

² <http://www.dinamo.hu>

³ <http://reaktor-dinamo.freeblog.hu>

⁴ <http://indy.media.hu/foglalthaz>

Gyermek-foglaltház makett: Gerilla Propaganda szervezői találka; Horváth Balázs, Torz-Merev, Mécs Miklós, Lajosbácsi

Gyermek-foglaltház makett: utcafront

Gyermek-foglaltház makett: utcafront művészekkel

Gyermek-foglaltház makett: environment

Orosz Ricsi, Bálint Móni

Somogyi Hajni, Maróti Szabi

GPNW flyer

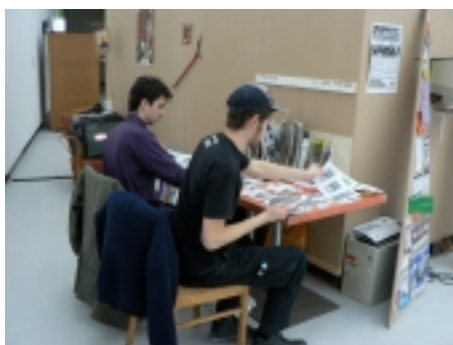
A Dinamó Galéria bejárata a belső udvar felől

A Budapesti Házfoglalók Múzeumának Makettje szemből; dolgoznak a művészek

A Maketten belül installált Ruganegra Ökolgyűjtés

Kaszás és Kotun az olvasósarokban dolgozik

Our Goal is Life poszterújság

*Foglaltház-menza: Gagyí Ági és Vágó Gábor
biciklitárolója, Budha Tomi rajza*

*Kaukázus a koncerthelyiségként szolgáló
pincében*

*A Ruganegra első parafrázisa Franz Masereel
Város című metszetsorozatából*

A Szabad Bolt kínálata

képészetileg néshol létezik, és karakterében is egyedi, különbözik a többi, a sorozatban megvalósult „foglaltházzról”. A *Gyermek-foglaltház makett*hez képest ez egy kakofón hely volt, ahol egy térbe kerültek később Street Art művészekként piacra kerülő utcaművészek, később zöld pártként piacra kerülő civilek, később a megújult Petőfi Rádióba bekerült zenekarok és a többiek, akik aktívak maradtak a maguk szubkultúrájában, még ha a mainstreamben, vagy akármilyen diskurzusban továbbra sem láthatóak.

Kaszás Tamás és Kotun Viktor építette meg a stuttgarti Kunstvereinben a *Budapesti Házfoglalók Múzeumának Makettjét*.⁵ Ez 2006-ban volt, már jóval a Centrum Csoport Kazinczy utcai, harmadik házfoglalása után. A Stuttgartban kialakított (részben fahulladékból épített) térben egyrészt a Centrum Csoport és más buda-

⁵ <http://www.wko-stuttgart.de/programm/2006/austellung/on-difference-2/>

pesti aktivista, illetve street art csoportok (Gerilla Propaganda Kollektíva,⁶ Indyvisual⁷ csoport stb.) tevékenységét bemutató dokumentációk kaptak helyet, másrészt pedig munkásmozgalmi kontextusú munkák – itt mutatta be a Ruganegra⁸ csoport munkásmozgalmi ökolgyűjtését többek között, a megnyitóra pedig meghívták egy stuttgarti „kommunista” csoport infoshopját is.

Fontos adaléka a történetnek, hogy a művészek intézményi erőforrásból adták ki ezer példányban az Our Goal is Life⁹ posztert, melynek hátsó oldalán a budapesti aktivista szintér egy szeletét mutatták be. És a poszterek szerte repültek Európa legsötétebb foglaltházaiba, füstös punk klubjaiba, anarchista táboraiiba.

A 2006 októberében szervezett *Foglaltház-menzát*¹⁰ Kotun Viktor és Vágó Gábor a *Körút Fesztivál* keretein belül szervezte meg, mint az „aktivista művészek” galériáját egy hatalmas, több száz négyzetméteres területen. Itt rengeteg alternatív kulturális program kapott helyett, a szolidáris gazdasággal kísérletező bécsi KostNixLaden előadásától elkezdve, Gordon Agáta kommuna beszélgetésén keresztül, a Street Arton¹¹ át a festészeti kiállításokig, koncertekig.

⁶ <http://www.dinamo.hu/magyar/2003/gerilla.html>

⁷ <http://www.artpool.hu/2008/tavaszi/1/Indyvisual.html>

⁸ <http://ruganegra.tk>

⁹ <http://ruganegra.uw.hu/sdk//kiadvanyok/ourgoal/index.htm>

¹⁰ <http://foglalthaz-menza.freeblog.hu>

¹¹ <http://www.publicart.iphonet.net/?q=node/60>